

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Suedia va Acorda Moldovei o Asistență de circa 4 mln dolari. Info-Prim-Neo. 17.12.2009.
- Comisia de la Veneția Susține Reforma Constituțională în R. Moldova. Info-Prim-Neo. 17.12.2009.
- Moldova a Aderat la Comunitatea Energetică. Info-Prim-Neo. 19.12.2009.
- Consultări Politice Moldo-Finlandeze la Chișinău. Interlic. 17.12.2009.
- La Bruxelles, au Fost Discutate Probleme Privind Facilitarea Regimului de Vize dintre UE și RM. Interlic. 17.12.2009.
- A fost Lansat Centrul de Apel al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene. Interlic. 17.12.2009.
- Prima Finanțare în Moneda Națională Acordată de BERD IMM-urilor din Moldova. Interlic. 19.12.2009.
- Comisia Europeană Asigură R.Moldova cu o Misiune de Consultanți în Aspecte Politice la Nivel Înalt. Interlic. 21.12.2009.
- Pe Data de 21 decembrie 2009 la Bruxelles s-a Desfășurat Reuniunea a XI-a a Consiliului de Cooperare Republica Moldova – Uniunea Europeană. Serviciul de Presa al Guvernului. 21.12.2009.
- UE a transferat R. Moldova 6 mln euro în Cadrul Programului de Suport Bugetar în Sectorul Social. Info-Prim-Neo. 30.12.2009.

România – Republica Moldova

- România - Republica Moldova: Analiza Relațiilor Economice Bilaterale. Interlic. 15.12.2009.

Ucraina – Republica Moldova

- Moldova și Ucraina au Semnat Acordul de Colaborare privind Drepturile Minorităților. Info-Prim-Neo. 18.12.2009.
- Cooperarea Moldo-Ucraineană, la o Nouă Fază. Serviciul de Presa al MAEIE. 18.12.2009.

Rusia – Republica Moldova

- Moldova va Semna un Acord cu Federația Rusă privind Cooperarea în Domeniul Repatrierii Victimelor Traficului de Ființe Umane. Info-Prim-Neo. 31.12.2009.

SUA – Republica Moldova

- Delegație Conduasă de Premierul Vlad Filat va Efectua o Vizită la Washington. Info-Prim-Neo. 29.12.2009.

Conflictul Transnistrean

- Thomas Markert: Autonomia Este cea mai Potrivită Soluție pentru Transnistria, dar Vulnerabilă. Info-Prim-Neo. 17.12.2009.
- Seful Misiunii EUBAM si-a Declarat Plecarea din Cadrul Misiunii. Interlic. 17.12.2009
- Rusia și SUA au Discutat despre Problema Transnistreană. Interlic. 17.12.2009.
- Poziția Guvernului Republicii Moldova în legătură cu interdicția impusă unor conducători ai regimului de la Tiraspol de a călători în țările Uniunii Europene. Serviciul de Presa al Guvernului. 17.12.2009.
- Chisinaul Incearca sa ia Decizii pentru UE, Comenteaza Tiraspolul. Interlic. 21.12.2009.
- Discuții despre Soluționarea Conflictului Transnistrean. Serviciul de Presa al MAEIE. 22.12.2009.
- Agenții Economici din Regiunea Transnistreană vor Beneficia în Continuare de Preferințele Comerciale Autonome Acordate Moldovei de UE. Info-Prim-Neo. 26.12.2009.
- Miscare Surpriza a Moldovei si Ucrainei: cum se Poate Limita Influenta Moscovei in Transnistria. Interlic. 27.12.2009.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. Interviu cu Victor Chirilă: Realisti și răbdători în așteptarea deschiderii Uniunii Europene. Radio Europa Liberă. 22.12.2009.
2. Interviu cu Iurie Leancă: Consiliul de Parteneriat și Cooperare între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Radio Europa Liberă. 17.12.2009.
3. Interviu cu Ion Preașcă: Moldova membră a Comunității Energetice Europene. Radio Europa Liberă. 21.12.2009.
4. Eugen Revenco: Denunțarea unilaterală a tratatului de frontieră constituie o pretenție teritorială. AllMoldova. 28.12.2009.
5. Interviu cu Eugen Revenco: Conflictul transnistrean începe să creeze probleme directe Ucrainei. Radio Europa Liberă. 14.12.2009.

I. ȘTIRI PE SCURT

- 15 decembrie** Victor BODIU, ministru de Stat, a participat în data de 15.12.2009 la primul atelier de lucru dedicat pregătirii Raportului național cu privire la realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, ce va fi prezentat anul viitor la summit-ul ECOSOC de la New York(SUA).
<http://gov.gov.md/md/comunicate/?nid=6344195&y=2009&m=12&p=5>
- 18 decembrie** La 17 decembrie 2009 a avut loc vizita dl Petro Poroșenko, Ministrul Afacerilor Externe al Ucrainei, care a efectuat o vizită de lucru în țara noastră, vizită ce a marcat începerea unei noi faze în cooperarea moldo-ucraineană.
<http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478727/>
- 18 decembrie** La 18 decembrie 2009, în cadrul celei de-a VII-a Reuniuni a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, care a avut loc la Zagreb, Croația, a fost aprobată aderarea Republicii Moldova la Comunitatea Energetică.
<http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478728>
- 21 decembrie** Prim-Ministrul Vlad FILAT a avut o întrevedere cu Herman VAN ROMPUY, Președinte al Consiliului European. Întrevederea a avut loc la Bruxelles unde Premierul se afla pentru a participa reuniunea Consiliului de Cooperare Republica Moldova – Uniunea Europeană.
<http://gov.gov.md/md/comunicate/?nid=6440349&y=2009&m=12&p=2>
- 21 decembrie** Andrei Popov, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu dl Charalampos Christopolous, Reprezentant Special al Președintelui în Exercițiu al OSCE pentru conflictele nesoluționate, care efectuează o vizită de lucru în Republica Moldova.
<http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478734/>

Integrare Europeană

- **Suedia va Acorda Moldovei o Asistență de circa 4 mln dolari. Info-Prim-Neo. 17.12.2009.**

Suedia va oferi R. Moldova, prin Asociația Suedeză pentru Dezvoltare Internațională (SIDA), încă 28 mln coroane (circa 4mln. Dolari), pentru implementarea unor proiecte sociale. Vicepremierul Iurie Leancă, ministrul afacerilor externe și integrării europene, a declarat că asistența respectivă este o expresie a sprijinului acordat de guvernul Suediei executivului de la Chișinău, în vederea promovării reformelor economice și sociale care sunt absolut necesare. El a mai spus că, astfel, asistența oferită de Suedia va atinge cifra de 15 mln dolari. Guvernul suedez cofinanțează proiectele din cadrul Fondului de Investiții Sociale din Moldova, proiecte în domeniul educației, sănătății, asistenței sociale, pieței muncii și în alte domenii.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/17&ay=27756>

• **Comisia de la Veneția Susține Reforma Constituțională în R. Moldova. Info-Prim-Neo. 17.12.2009.**

Thomas Markert, secretarul adjunct al Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei (CoE), susține că există o necesitate obiectivă de a modifica Constituția R. Moldova, asigurând disponibilitatea Comisiei de la Veneția să acorde sprijinul necesar în realizarea reformei constituționale. Declarațiile lui Thomas Markert au fost făcute în cadrul întrevederii bilaterale cu președintele Parlamentului, Mihai Ghimpu, președinte interimar al R. Moldova. Thomas Markert a menționat că modificarea legii supreme este un lucru esențial pentru viitorul R. Moldova, în contextul în care procedura de dizolvare a Parlamentului nu poate fi repetată la nesfârșit până când o fracțiune parlamentară va deține 61 de mandate, fapt ce i-ar permite alegerea șefului statului, se arată în comunicat. Referindu-se la activitatea Comisiei pentru reforma constituțională, Mihai Ghimpu a subliniat că proiectul de lege elaborat în acest sens va fi înaintat, în mod obligatoriu, Comisiei de la Veneția pentru expertizare. Președintele a mai menționat că grupul de lucru, format din specialiști în drept constituțional, analizează Constituția R. Moldova în ansamblu pentru a informa Comisia despre lacunele ce se conțin în textul actual al legii supreme. Ulterior, aceasta va decide dacă se impune adoptarea unei noi Constituții, având ca bază actuala Constituție, sau modificarea acesteia, în special a articolelor ce se referă la alegerea președintelui statului. [...] <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/17&ay=27765>

• **Moldova a Aderat la Comunitatea Energetică. Info-Prim-Neo. 19.12.2009.**

R. Moldova a aderat la Comunitatea Energetică. Evenimentul s-a produs vineri, 18 decembrie, în cadrul celei de-a VII Reuniuni a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, care a avut loc la Zagreb, Croația. Obținerea statutului de membru cu drepturi depline al Comunității Energetice este o prioritate strategică pentru R. Moldova, care îi va permite integrarea în piața energetică regională, va spori gradul de securitate energetică a țării și va stimula atragerea investițiilor străine în domeniu. De asemenea, aderarea la Comunitatea Energetică va însemna pentru Moldova o schimbare radicală a legislației, fapt ce va conduce la perfecționarea sistemului de reglementare în energetică, furnizarea energiei electrice calitative, sporirea competitivității pe piață, reducerea prețurilor, etc. În acest context, în scopul armonizării legislației naționale cu prevederile Acordului comunitar CE, au fost deja transmise parlamentului două proiecte de acte legislative: cu privire la energia electrică și cu privire la gazele naturale. Ambele proiecte de lege sunt armonizate complet cu directivele Comisiei Europene și au fost supuse expertizei de către Comisia Europeană, Banca Mondială și secretariatul Tratatului Comunității Energetice. Tratatul Comunității Energetice a fost fondat de către țările membre la 25 octombrie 2005. Scopul CE este formarea unui spațiu comun de reglementare a pieței energetice pe teritoriul UE și Europei de Sud-Est. Începând cu luna noiembrie a anului 2006, R. Moldova a avut statut de observator la această organizație. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/19&ay=27808>

• **Consultări Politice Moldo-Finlandeze la Chișinău. Interlic. 17.12.2009.**

Potrivit MAEIE, directori ai ministerelor de externe din Republica Moldova și Finlanda s-au întâlnit în această săptămână la Chișinău în vederea desfășurării de consultări politice. Primind grupul de experți finlandezi, Natalia Gherman, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a remarcat importanța dezvoltării continue a dialogului bilateral dintre cele două țări și a salutat decizia Finlandei de aderare la Centrul Comun de Vize începând cu 1 octombrie anul curent. Cu referire la prioritățile agendei bilaterale, au fost reiterate solicitarea de sprijin pentru realizarea obiectivului de integrare europeană a Republicii Moldova și importanța negocierii

Acordului de Asociere dintre Moldova și UE. Abordând subiectul transnistrean, experții au subliniat rolul Misiunii Uniunii Europene de asistență la frontiera moldo-ucraineană (EUBAM) și au salutat prelungirea mandatului misiunii pentru o perioadă de încă doi ani, începând cu 1 decembrie 2009. Delegația moldovenească a exprimat speranța privind contribuția Finlandei la activitatea misiunii. Diplomații moldoveni au evidențiat acțiunile întreprinse de Guvern în vederea implementării reformelor privind consolidarea capacităților instituționale. Partea finlandeză și-a exprimat disponibilitatea să ofere servicii de consultanță în domeniul integrării europene, reformelor sectoriale, eficienței energetice, business-ului mic și mijlociu. De asemenea, a fost relevată posibilitatea Guvernului finlandez de a finanța, în 2010, proiecte bilaterale în domeniile social, mass-media și combaterii traficului de ființe umane. Partea finlandeză a exprimat disponibilitatea ministrului de externe, Alexander Stubb, de a efectua o vizită în Republica Moldova în prima jumătate a anului viitor. <http://www.interlic.md/2009-12-17/consultari-politice-moldofinlandeze-la-chishinau-13669.html>

- **La Bruxelles, au Fost Discutate Probleme Privind Facilitarea Regimului de Vize dintre UE și RM. Interlic. 17.12.2009.**

La 16 decembrie curent, la Bruxelles a avut loc cea de-a II-a reuniune a Comitetului mixt de evaluare a implementării Acordului de readmisie a persoanelor cu ședere ilegală dintre UE și RM și cea de-a IV-a reuniune a Comitetului mixt de evaluare a implementării Acordului de facilitare a regimului de vize dintre UE și RM. Delegația Republicii Moldova, din care au făcut parte și experți ai Ministerului Afacerilor Interne, a fost condusă de Mihai Căpățină, Directorul Departamentului Afaceri Consulare al Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene. Potrivit MAEIE, în cadrul reuniunii Comitetului mixt de evaluare a implementării Acordului de readmisie a persoanelor cu ședere ilegală dintre UE și RM, părțile au prezentat informații statistice despre cazurile de readmisie a cetățenilor moldoveni și a celor din state terțe, s-au făcut referiri la cazurile de neimplementare a Acordului. Totodată, au fost examinate ultimele evoluții în procesul de negociere și încheiere a Protocoalelor adiționale de implementare a Acordului respectiv dintre RM și statele membre ale UE. Reuniunea Comitetului mixt de evaluare a implementării Acordului de facilitare a Regimului de Vize dintre UE și RM a avut drept scop examinarea cazurilor de neimplementare a Acordului de către statele membre ale UE, identificarea noilor posibilități de amendare a Acordului în vederea extinderii facilităților în procesul de obținere a vizelor de către cetățenii RM, precum și eventualii pași necesari de a fi întreprinși de ambele părți în vederea lansării dialogului privind liberalizarea regimului de vize pe parcursul anului 2010. Totodată, Comisia Europeană a informat despre rezultatele Raportului de evaluare a implementării Acordurilor de facilitare a regimului de vize cu statele terțe și prevederile viitorului Cod Comunitar de Vize. În acest context, părțile au convenit asupra identificării unor mecanisme adiționale care vor facilita cooperarea între RM și UE în domeniul politicilor de vize. <http://www.interlic.md/2009-12-17/la-bruxelles-au-fost-discutate-probleme-privind-facilitarea-regimului-de-vize-dintre-ue-shi-rm-13697.html>

- **A fost Lansat Centrul de Apel al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene. Interlic. 17.12.2009.**

„Este un eveniment îmbucurător de intrare în normalitate, pe care l-am așteptat atât noi, cât și cetățenii noștri din țară și de peste hotare, dar și cetățenii străini interesați să ne viziteze republica”, - a declarat astăzi dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, la inaugurarea Centrului de Apel lansat la inițiativa Ministerului. Centrul vine să suplinească deficiențele de comunicare între autorități și cetățeni din ultimii ani. Odată cu lansarea Centrului de Apel, cetățenii vor avea posibilitatea să primească la telefon informații

calificate și operative de profil consular, inclusiv în probleme urgente care nu suportă amânare. Altfel spus, Centrul de Apel va furniza solicitanților informații privind condițiile de perfectare a vizelor și costul acestora, programul de lucru al misiunilor diplomatice și consulare, sfaturi de călătorie, acțiuni de notariat, alte probleme de interes din domeniul consular. Prin inaugurarea Centrului de Apel, a remarcat Iurie Leancă, „încercăm să venim mai aproape de preocupările și problemele cetățenilor”. Lansarea acestui important instrument de consolidare a comunicării cu cetățenii a devenit posibil grație suportului financiar oferit de către Guvernul Norvegiei, Agenția Turcă pentru Colaborare și Dezvoltare Internațională (TIKA), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, datorită implicării nemijlocite a Ministerului Afacerilor Externe al Austriei. [...] <http://www.interlic.md/2009-12-17/a-fost-lansat-centrul-de-apel-al-ministerului-afacerilor-externe-shi-integrarii-europene-13701.html>

• **Prima Finanțare în Moneda Națională Acordată de BERD ÎMM-urilor din Moldova. Interlic. 19.12.2009.**

BERD mărește disponibilitatea finanțărilor destinate afacerilor private din Republica Moldova, acordând un credit în moneda națională, echivalent a 5 mln. dolari SUA, companiei financiare Microinvest pentru creditarea Întreprinderilor Micro și Mici. Curent, Microinvest este a treia organizație nebancară de micro-finanțare după valoarea activelor din Moldova, avînd o largă acoperire geografică și concentrare pe creditarea rurală. Criza financiară globală a lovit-o Moldova prin reducerea semnificativă a remitențelor, care constituie 40% din PIB-ul țării, reducerea consumului intern, cît și contracția producerii interne și a volumului exporturilor. Acești factori, pe fondul condițiilor austere de piață, au forțat băncile comerciale și organizațiile de microfinanțare să-și reducă considerabil activitățile lor de creditare. Linia de credit acordată Microinvest de către BERD o va ajuta compania să-și diversifice baza financiară și să mențină acordarea creditelor ÎMM în condițiile curente dificile. Linia de credit va fi utilizată pentru finanțarea investițiilor și a capitalului circulant ale ÎMM pe un termen mediu și lung în moneda națională. Tranzacția respectivă este sprijinită de o asistență tehnică în valoare 100 000 USD pentru consolidarea gestiunii riscurilor de creditare de către Microinvest. "Suntem bucuroși să-i acordăm un sprijin partenerului nostru, Microinvest, în perioada dificilă pentru a continua creditarea celor mai mici afaceri din toată Moldova. [...] <http://www.interlic.md/2009-12-19/prima-finantzare-in-moneda-natzionala-acordata-de-berd-immurilor-din-moldova-13721.html>

• **Comisia Europeană Asigură R.Moldova cu o Misiune de Consultanți în Aspecte Politice la Nivel Înalt. Interlic. 21.12.2009.**

După cum s-a promis în timpul recente vizite la Chișinău, 26-27 noiembrie 2009, a Comisarului pentru Comerț și Politica Europeană de Vecinătate, Benita Ferrero-Waldner, Comisia Europeană lansează un grup de Consultanți în aspecte politice la nivel înalt pentru a ghida și susține Moldova pe calea reformelor politice și economice. Consiliul de Cooperare UE-Moldova marchează astăzi semnarea unui Memorandum al Înțelegerii, confirmând Acordul prin care Comisia Europeană asigură Guvernul din Moldova cu o misiune de consultanți pentru politici la nivel înalt. Scopul misiunii este de a ajuta accelerarea asociației politice și integrării economice dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova. Potrivit comunicatului de presă al Delegatiei Comisiei Europene în Moldova, Misiunea de Consultanță va lucra cu instituțiile cheie ale Guvernului, inclusiv cu Biroul Primului Ministru, cu Ministerele Justiției, Economiei, Finanțelor, de Interne, Biroul Viceprim Ministrului responsabil pentru relațiile cu regiunea Transnistriană și cu Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene. Politica recomandărilor va contribui la implementarea Programelor Guvernului moldovean: „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2009-2013” și „Planul de stabilizare și recuperare economică 2009-2011”. Comisarul Ferrero-Waldner a spus: „Ca

urmare a succesului înregistrat de Misiunea Consultanților la Nivel Înalt din Armenia, sunt încântată de faptul că răspundem rapid la solicitarea guvernului moldovean de a le oferi un grup asemănător de consultanți. Scopul este de a asigura că la cele mai înalte nivele ale Guvernului, Republica Moldova are acces la toate recomandările și expertiza de care are nevoie pentru a avansa cu reformele esențiale. Ne vom mișca acum cât de repede este posibil pentru a numi echipa de consultanți la începutul anului viitor". <http://www.interlic.md/2009-12-21/comisia-europeana-asigura-r-moldova-cu-o-misiune-de-consultantzi-in-aspecte-politice-la-nivel-inalt-13739.html>

• **Pe Data de 21 decembrie 2009 la Bruxelles s-a Desfășurat Reuniunea a XI-a a Consiliului de Cooperare Republica Moldova – Uniunea Europeană. Serviciul de Presa al Guvernului. 21.12.2009.**

Delegația Republicii Moldova a fost condusă de Vlad FILAT, Prim-ministru al Republicii Moldova. Din delegație au mai făcut parte Iurie LEANCĂ, viceprim-ministru, ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, și Natalia GHERMAN, viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene. Părțile au discutat cooperarea moldo-comunitară în domeniul democrației și drepturilor omului, colaborarea economică și sectorială, aspecte legate de justiție, libertate și securitate. Consiliul a salutat agenda Guvernului Republicii Moldova orientată spre reforme europene și a apreciat primele acțiuni ale Guvernului în reformarea democratică și social-economică a țării. La reuniune, pentru prima dată în istoria relațiilor RM-UE, a fost adoptată o declarație comună în care sînt susținute eforturile Republicii Moldova și menționate acțiuni în vederea apropierii țării noastre de UE. Printre acestea se numără lansarea negocierilor privind Acordul de Asociere și, în acest context, determinarea părților de a face pași concreți în vederea creării zonei de liber schimb cuprinzător și aprofundat. Părțile au declarat intenția de a lansa în anul 2010 dialogul cu privire la liberalizarea regimului de vize. UE va detașa la începutul anului viitor o misiune de evaluare a condițiilor necesare pentru inițierea dialogului în acest sens. În declarația comună, UE a recunoscut aspirațiile europene ale Republicii Moldova. De asemenea, a fost discutată problematica transnistreană și confirmată continuarea cooperării în căutarea unei soluții viabile pentru conflictul transnistrean. Pe parcursul vizitei la Bruxelles, Prim-ministrul Republicii Moldova Vlad FILAT a semnat cu Benita FERRERO-WALDNER un Memorandum de înțelegere cu privire la acordarea de către UE a asistenței consultative Guvernului Republicii Moldova. În acest scop, UE va delega un grup de consilieri de rang înalt în instituțiile-cheie ale Republicii Moldova, care vor ajuta autorităților moldovenești să elaboreze și să implementeze politici sectoriale în domeniul integrării europene. <http://gov.gov.md/md/comunicate/?nid=6444130&y=2009&m=12&p=2>

• **UE a transferat R. Moldova 6 mln euro în Cadrul Programului de Suport Bugetar în Sectorul Social. Info-Prim-Neo. 30.12.2009.**

2009-12-30/10:26 Uniunea Europeană a disbursat 6 mln euro pentru R. Moldova în cadrul programului de suport bugetar în sectorul social, transmite Info-Prim Neo cu referire la un comunicat de presă al Delegației UE în Moldova. Este vorba deja despre a treia tranșă oferită de UE în cadrul acestui program, în valoare totală de 21 mln euro, care a fost implementat pe parcursul anilor 2007 - 2009. Obiectivul principal al acestuia este de a asista Guvernul R. Moldova în elaborarea și implementarea politicilor macro-economice durabile și a politicilor în domeniul asistenței sociale, precum și în abordarea problemei sărăciei într-un mod eficace și eficient, se arată în comunicat. Suportul bugetar acordat este primul din cele 3 programe de suport bugetar finanțate de către UE. Pe lângă suportul acordat sectorului social, UE asistă Guvernul Re. Moldova în cadrul programelor de suport bugetar în sectorul sănătății (46,6 mln euro) și în domeniul apelor (45 mln euro).

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/30&ay=28001>

România – Republica Moldova

- **România - Republica Moldova: Analiza Relațiilor Economice Bilaterale. Interlic.15.12.2009.**

Centrul Analitic Independent Expert-Grup a organizat la data de 15 decembrie 2009 masa rotundă „România - Republica Moldova: Analiza relațiilor economice bilaterale”. Evenimentul sa desfășurat în cadrul proiectului “România - Republica Moldova: avansarea cooperării economice în contextul integrării europene”, implementat de Centrul Analitic Independent EXPERT-GRUP în parteneriat cu Societatea Academică Română și cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova. În cadrul mesei rotunde a fost prezentat studiul „România - Republica Moldova. Analiza relațiilor economice bilaterale” care a avut drept scop radiografierea relațiilor economice dintre Republica Moldova și România, identificarea principalelor bariere și oportunități în dezvoltarea acestor relații. Potrivit experților, pe parcursul ultimului deceniu relațiile economice dintre Republica Moldova și România s-au dezvoltat ascendent. Volumul schimburilor comerciale a crescut de la 160 milioane USD în 1997 la 690 milioane USD în 2008. Contrar așteptărilor legate de anularea în 2007 a acordului de liber schimb dintre cele două țări, aderarea României la UE pare să fi avut un efect net pozitiv pentru relațiile comerciale cu Republica Moldova. Exporturile moldovenești în România au crescut în 2007 cu 36%, plasând România pe locul doi în topul piețelor de desfacere a exporturilor moldovenești. Importurile din România au crescut cu 29% în același an. În 2008 România a devenit chiar cea mai importantă piață de desfacere pentru Republica Moldova, devansând astfel Federația Rusă. [...]

<http://www.interlic.md/2009-12-15/rom-nia-republica-moldova-analiza-relatziilor-economice-bilaterale-13620.html>

Ucraina – Republica Moldova

- **Moldova și Ucraina au Semnat Acordul de Colaborare privind Drepturile Minorităților. Info-Prim-Neo. 18.12.2009.**

Ministrul moldovean al afacerilor externe și integrării europene, Iurie Leancă și ministrul ucrainean de externe, Piot Poroșenko au semnat Acordul de colaborare pentru asigurarea drepturilor minorităților naționale. Documentul a fost semnat joi seara, 17 decembrie, în timpul unei vizite de lucru întreprinsă la Chișinău de ministrul ucrainean. Cei doi oficiali au remarcat evoluția pozitivă a relațiilor bilaterale moldo-ucrainene în ultimele câteva luni. Leancă a anunțat că a discutat cu omologul său de la Kiev, inclusiv chestiuni ce țin de problema transnistreană și demarcarea hotarului. El a menționat deschiderea totală a părților pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale. Piotr Poroșenko a declarat că în urma evoluției relațiilor dintre cele două state în ultimul timp, acestea pot constitui un exemplu.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/18&ay=27780>

- **Cooperarea Moldo-Ucraineană, la o Nouă Fază. Serviciul de Presa al MAEIE. 18.12.2009.**

„Relațiile dintre Republica Moldova și Ucraina au intrat pe o traiectorie ascendentă, iar abordarea constructivă și cu înțelegere a problemelor de pe agenda bilaterală denotă faptul că aceste relații se află pe un drum corect”, - a declarat dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, la întrevvedere cu dl Petro Poroșenko, Ministrul Afacerilor Externe al Ucrainei, care a efectuat o vizită de lucru în țara noastră pe data de 17 decembrie curent. Miniștrii au trecut în revistă principalele probleme care se află pe lista priorităților cooperării bilaterale moldo-ucrainene. În context, ei au subliniat importanța noului concept de dialog stabilit între cele două țări, care impune în prim plan criteriile pragmatismului și respectarea interesului reciproc. În decursul ultimelor două luni, aceasta este deja a treia întrevvedere între șefii celor două diplomații, ceea ce constituie un semnal clar că Republica Moldova și Ucraina pledează pentru o arhitectură a dialogului bilateral care să fie un model de bună cooperare între două state vecine cu un viitor comun în Uniunea Europeană. Miniștrii au acordat o

atenție specială implementării unor proiecte comune în cadrul Parteneriatului Estic. În acest context tematic, Iurie Leancă și Petro Poroșenko au semnat o adresare comună către dna Catherine Ashton, Vice-președinte al Comisiei Europene, Înalt Reprezentant pentru Relații Externe și Politica de Securitate, prin care au anunțat despre intenția de a crea euroregiunea "Nistru" și au solicitat susținerea corespunzătoare financiară și tehnică în cadrul Parteneriatului Estic. Cu referință la experiența acumulată în Europa în domeniul colaborării regionale și transfrontaliere, părțile au menționat importanța inițiativei lansate pentru dezvoltarea colaborării bilaterale în domeniul economic, social, umanitar, turistic, ecologic, de transport. La Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, cei doi Miniștri au semnat Acordul între Republica Moldova și Ucraina privind colaborarea în domeniul asigurării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, după care au făcut declarații de presă.
<http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478727/>

Rusia – Republica Moldova

- **Moldova va Semna un Acord cu Federația Rusă privind Cooperarea în Domeniul Repatrierii Victimelor Traficului de Ființe Umane. Info-Prim-Neo. 31.12.2009.**

Cabinetul de miniștri de la Chișinău a aprobat o decizie privind inițierea negocierilor cu guvernul Federației Ruse privind cooperarea în domeniul repatrierii victimelor traficului de ființe umane, traficului de copii, traficului ilegal de migranți, copiilor neînsoțiți și migranților aflați în dificultate. Potrivit Valentinei Buliga, ministrul muncii, protecției sociale și familiei, concepția prevenirii și combaterii fenomenului traficului de ființe umane și a migrației ilegale, bazată pe drepturile omului și axată pe victimă, constă în garantarea accesului persoanelor respective la asistență din partea statelor ai căror cetățeni ele sânt. Eforturile autorităților de protecție din Moldova și Rusia pentru identificarea și susținerea persoanelor în vederea repatrierii și reintegrării în țara de origine se confruntă cu un șir de dificultăți, condiționate de necesitatea respectării legislației ambelor țări cu privire la migrațiune și cu privire la cetățenie. Rezultatele și problemele atestate în cadrul misiunilor de repatriere au demonstrat necesitatea elaborării unor reguli de coordonare a acțiunilor și colaborare între părțile implicate. Anume aceste obiective vor fi soluționate prin negocierea acordului respectiv, care se prevede să fie semnat pe un termen nelimitat. Buliga a mai spus că, din 2007 până în prezent, ministerul, în cadrul a 30 de misiuni întreprinse în baza regulamentului privind procedura de repatriere a copiilor și adulților, victime ale traficului de ființe umane și traficului ilegal de migranți, a repatriat 86 de copii, dintre care din Federația Rusă au fost repatriați 60 de copii în cadrul a 14 misiuni realizate. Totodată, pe parcursul perioadei menționate, au fost repatriate 196 persoane adulte, dintre care 27 din Federația Rusă. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/31&ay=28016>

SUA – Republica Moldova

- **Delegație Conduasă de Premierul Vlad Filat va Efectua o Vizită la Washington. Info-Prim-Neo. 29.12.2009.**

O delegație condusă de premierul Vlad Filat, din care mai fac parte vicepremierii Iurie Leancă, ministrul afacerilor externe și integrării europene și Valeriu Lazăr, ministrul economiei, va efectua o vizită la Washington, SUA, între 19-23 ianuarie. Anterior, s-a anunțat că în cadrul vizitei se preconizează semnarea Acordului Compact cu Corporația Provocările Mileniului, prin care aceasta va acorda Moldovei 262 mln dolari. Programul Compact, elaborat de R. Moldova, are două componente. Prima - dezvoltarea agriculturii performante prin finanțarea reabilitării a 11 sisteme de irigare. A doua - reabilitarea drumurilor. Mijloacele vor fi oferite Moldovei sub formă de grant. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/29&ay=27982>

Conflictul Transnistrean

- **Thomas Markert: Autonomia Este cea mai Potrivită Soluție pentru Transnistria, dar Vulnerabilă. Info-Prim-Neo. 17.12.2009.**

Cea mai potrivită soluție pentru conflictul transnistrean – acordarea statutului de autonomie regiunii din stânga Nistrului, are și ea puncte vulnerabile, a declarat miercuri, 16 decembrie, secretarul adjunct al Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei, Thomas Markert. Invitat de Misiunea OSCE în Moldova, Markert a susținut la Chișinău prelegerea „Împărțirea puterii în vederea soluționării conflictului transnistrean”. Markert a subliniat că există 3 modele universale aplicate în situații similare cu cea din R. Moldova – confederația, federația și autonomia. Expertul a omis din start confederația în calitate de variantă pentru Moldova, subliniind că aceasta ar contraveni legislației țării. Cât privește modelul federației, Markert a spus că această temă a devenit tabu în R. Moldova, după ce a fost prezentat planul „Kozak”, deoarece federația despre care se vorbea atunci nu era o federație propriu-zisă. „În acel plan, Transnistriei i se acorda mai mult drept de guvernare, decât i s-ar fi acordat într-o federație”, a spus el. Expertul european a declarat că mai important decât felul în care este numită varianta de soluționare, este conținutul acesteia, iată de ce când se vorbește despre autonomie, trebuie să fie specificate foarte multe detalii. Potrivit lui, autonomia trebuie să-i asigure Transnistriei putere administrativă, legislativă și judiciară, dar în documente trebuie să fie specificat strict și concret câtă anume putere, prin ce să se manifeste și în ce domenii. [...] <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/17&ay=27750>

- **Seful Misiunii EUBAM si-a Declarat Plecarea din Cadrul Misiunii. Interlic. 17.12.2009**

Generalul Ferenc Banfi, Seful Misiunii EUBAM, va pleca din cadrul Misiunii pe 31 Decembrie 2009. Udo Burkholder, Adjunctul Sefului Misiunii, va activa în calitate de Sef Interimar pînă la alegerea candidaturii potrivite. EUBAM va continua susținerea calitativă a serviciilor vamale și de graniceri pentru cetățenii și companiile din Moldova, Ucraina și Uniunea Europeană. "Am fost martor ai unor schimbări și realizări considerabile, care au avut loc în timpul celor patru ani în care am activat în EUBAM", a declarat Dl Banfi. "Prin susținerea Serviciilor Vamale și de Graniceri, cit și altor parteneri-cheie din Moldova și Ucraina, EUBAM a contribuit la creșterea securității frontierei". "Eu apreciez profesionalismul partenerilor noștri", a menționat Dl Banfi, "la fel și ospitalitatea de care m-am bucurat atât în Moldova cit și în Ucraina. Doresc tuturor partenerilor noștri și Misiunii EUBAM toate bune pe viitor". Banfi a condus Misiunea EUBAM de la fondarea sa, în decembrie 2005. Misiunea este finanțată de Comisia Europeană. Susținerea administrativă și logistică este asigurată de Programul Națiunilor Unite Pentru Dezvoltare. La cele realizate, mai e mult de făcut. Pe 15 iulie, la cererea celor două Guverne ale țărilor-gazda, Directoratul General al Comisiei Europene pentru Relații Externe a prelungit mandatul Misiunii pentru următorii doi ani, pînă la 30 noiembrie 2011. În cadrul fazei a 7-ea a Misiunii vom pune accentul pe susținerea realizărilor pozitive ale serviciilor-partenere. Aceasta presupune și schimbări în structura Misiunii, pentru asigurarea unei mai bune susțineri a scopurilor sale fundamentale. <http://www.interlic.md/2009-12-17/seful-misiunii-eubam-sia-declarat-plecarea-din-cadrul-misiunii-13696.html>

- **Rusia și SUA au Discutat despre Problema Transnistreană. Interlic. 17.12.2009.**

Viceministrul rus de externe Grigori Karasin a discutat cu asistentul adjunctului secretarului de stat al SUA Daniel Russel despre reglementarea conflictului moldo-transnistrean, se arată într-un comunicat al Ministerului rus de Externe. În cadrul discuțiilor "a fost abordat subiectul reluării procesului de negocieri cu participarea reprezentanților Republicii Moldova și ai Transnistriei", potrivit comunicatului. La întâlnire a participat și ambasadorul rus pentru misiuni speciale de la Chișinău, Valeri Nesterușkin. De asemenea, potrivit comunicatului,

a fost discutată dezvoltarea relațiilor dintre Rusia și SUA cu statele din Caucaz, Ucraina și Belarus. Anterior fusese anunțată posibilitatea reluării negocierilor privind reglementarea transnistreană în septembrie sau octombrie. Negocierile se desfășoară în format 5+2, la care participă, pe lângă părțile implicate - Republica Moldova și Transnistria - și Rusia, Ucraina și OSCE în calitate de mediatori, SUA și UE în calitate de observatori.
<http://www.interlic.md/2009-12-17/rusia-shi-sua-au-discutat-despre-problema-transnistreana-13699.html>

- **Poziția Guvernului Republicii Moldova în legătură cu interdicția impusă unor conducători ai regimului de la Tiraspol de a călători în țările Uniunii Europene. Serviciul de Presa al Guvernului. 17.12.2009.**

Victor Osipov a prezentat în fața diplomaților din statele UE inițiativa de a suspenda pe 6 luni această interdicție. Acest demers este strict condiționat de cerința ca partea transnistreană să demonstreze progrese în eliminarea unor probleme stringente, inclusiv, a celor care au motivat sancțiunile aplicate de Consiliul UE. Conform poziției exprimate, dacă nu vor fi obținute efectele scontate, în particular, reluarea negocierilor politice, progresul în soluționarea problemelor școlilor moldovenești cu studiere în grafie latină, eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a oficialilor și diplomaților, interdicția de călătorie ar urma să fie reactivată. Vicepremierul Osipov a invocat pentru această inițiativă o anumită tendință pozitivă în comportamentul reprezentanților transnistreni: relansarea întrevederilor informale în formatul „5+2” pe 6 noiembrie la Viena și 9 noiembrie la Tiraspol; reluarea dialogului bilateral la nivel de reprezentanți politici în vederea soluționării problemelor cu care se confruntă populația de pe ambele maluri ale Nistrului[...].

<http://gov.gov.md/md/comunicate/?nid=6383509&y=2009&m=12&p=4>

- **Chisinaul Incearca sa ia Decizii pentru UE, Comenteaza Tiraspolul. Interlic. 21.12.2009.**

Prin initiativa solicitarii de suspendare temporara a interdictiilor pentru oficiali din Transnistria, R. Moldova incearca sa ia decizii pentru structurile europene, comenteaza luni MAE transnistrian propunerea in acest sens a vicepremierului moldovean, Victor Osipov, potrivit Novii Reghion. Departamentul transnistrean de Externe scrie intr-un comentariu postat luni ca "interdictiile introduse de UE in 2003 au fost folosite de UE ca element de presiune politica asupra Transnistriei, iar actualizarea anuala a acestora de catre Consiliul UE, avand aceeasi motivatie, arata ca asupra Transnistriei se fac presiuni timp de sapte ani, fara a se lua in calcul situatia reala din procesul de reglementare a conflictului", se arata in comentariu. Aceasta initiativa "nu reprezinta o prima incercare a autoritatilor moldovene de a-si demonstra 'bunavointa' ", subliniaza MAE de la Tiraspol. "Inca din aprilie 2008, dupa intalnirea dintre presedintele R. Moldova si liderul transnistrean, Voronin intentiona sa faca o cerere similara catre structurile europene. [...] <http://www.interlic.md/2009-12-21/chisinaul-incearca-sa-ia-decizii-pentru-ue-comenteaza-tiraspolul-13753.html>

- **Discuții despre Soluționarea Conflictului Transnistrean. Serviciul de Presa al MAEIE. 22.12.2009.**

La 21 decembrie 2009, dl Andrei Popov, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu dl Charalampos Christopolous, Reprezentant Special al Președintelui în Exercițiu al OSCE pentru conflictele nesoluționate, care efectuează o vizită de lucru în Republica Moldova. În cadrul discuțiilor a fost făcută o evaluare a activităților și rezultatelor președinției elene a OSCE pe parcursul anului 2009, precum și a cooperării cu partea moldovenească în procesul de soluționare a conflictului transnistrean. Cei doi oficiali au efectuat un schimb de opinii privind stadiul actual și perspectivele soluționării conflictului transnistrean. În acest context, a fost subliniată importanța promovării măsurilor de consolidare a încrederii între cele două maluri ale Nistrului și a

implicării active a societății civile în acest proces. Viceministrul A. Popov și Reprezentantul special al Președintelui în Exercițiu al OSCE au pus în evidență necesitatea asigurării continuității și coerenței politicilor vizînd soluționarea viabilă și comprehensivă a conflictului transnistrean, cu respectarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a Republicii Moldova în limitele hotarelor sale internațional recunoscute.
<http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478734/>

- **Agenții Economici din Regiunea Transnistreană vor Beneficia în Continuare de Preferințele Comerciale Autonome Acordate Moldovei de UE. Info-Prim-Neo. 26.12.2009.**

Guvernul moldovean a adoptat o hotărâre prin care procedurile de declarare a mărfurilor de către agenții economici din regiunea transnistreană a R. Moldova, aplicate până în prezent, au fost extinse cu începere de la 1 ianuarie 2010, pentru prima dată, fără stabilirea unui termen limită. Decizia în cauză are drept scop de a contribui la asigurarea condițiilor favorabile pentru activitatea comercială externă a întreprinderilor din raioanele de est ale țării precum și la sprijinirea populației din regiune și întărirea încrederii în contextul procesului de reglementare a conflictului transnistrean. Actul dat oferă agenților economici din regiune posibilitatea de a beneficia în continuare de preferințele comerciale autonome acordate R. Moldova de către Uniunea Europeană, precum și de a depăși dificultățile generate de criza economică mondială. Prin această acțiune, guvernul de la Chișinău a vrut să demonstreze inconsistența speculațiilor politice privind pretinsa constrângere a întreprinderilor transnistrene la plata unor contribuții suplimentare la bugetul de stat.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/26&ay=27930>

- **Miscare Surpriza a Moldovei și Ucrainei: cum se Poate Limita Influența Moscovei în Transnistria. Interlic. 27.12.2009.**

Pentru a priva Moscova de influența în Transnistria, Ucraina și Moldova recurg la o miscare surprinzătoare. La 28 decembrie, președintele ucrainean Viktor Iuscenko, împreună cu șeful interimar al Moldovei, Mihail Ghimpu, vor instala primul stâlpi de graniță pe malul stâng al Nistrului. De acolo va începe demarcarea sectorului transnistrean al graniței moldo-ucrainene și care se va afla sub monitorizarea experților UE. Surse ale administrației de la Tiraspol au catalogat acest eveniment drept începutul sfârșitului independenței regiunii. În opinia respectivelor surse, imediat ce granița ucraineano-moldoveană va fi demarcată și controlată strict de UE, Transnistria va rămâne, în virtutea normelor de drept internațional, pe teritoriul Moldovei. Din acel moment, peste granița ucraineană din Transnistria nu va putea trece nici o mașină cu marfă, fără permisiunea Chișinăului. De fapt, asta înseamnă sfârșitul regiunii aflată sub aripa ocrotitoare a Rusiei, și unde staționează Grupul operativ al trupelor rusești. E adevărat, procedura va dura minim trei luni, timp în care multe se pot întâmpla, inclusiv la Kiev, unde se apropie alegerile prezidențiale, scrie Nezavisimaya Gazeta. <http://www.interlic.md/2009-12-27/miscare-surpriza-a-moldovei-si-ucrainei-cum-se-poate-limita-influenta-moscovei-in-transnistria-13837.html>

OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. **Interviu cu Victor Chirilă: Realități și răbdători în așteptarea deschiderii Uniunii Europene. Radio Europa Liberă. 22.12.2009.**

Deschiderea UE va depinde de calitatea reformelor aplicate în următorii ani - apreciază Victor Chirilă (APE).

Invitatul nostru din această dimineață este expertul Victor Chirilă, director executiv interimar al Asociației pentru Politică Externă. Discutăm despre reuniunea de ieri de la Bruxelles a Consiliului de Cooperare între Republica

Moldova și Uniunea Europeană, reuniune pe care noile autorități de la Chișinău s-au grăbit s-o numească drept istorică.

Europa Liberă: *Discuțăm despre reuniunea de ieri de la Bruxelles a Consiliului de cooperare între Republica Moldova și Uniunea Europeană, reuniune pe care noile autorități de la Chișinău s-au grăbit s-o numească drept istorică. Dle Chirilă, așa să fie? O reuniune istorică? Prin ce anume?*

Victor Chirilă: Eu cred că a fost o reuniune importantă pentru Republica Moldova și în special pentru actuala guvernare. Uniunea Europeană trasează clar obiectivele pe care atât Chișinăul cât și Bruxelles-ul ar trebui să le atingă în următorii ani, și mă refer aici la negocierea acordului de asociere, demararea dialogului și apoi a negocierilor asupra liberalizării regimului de vize, de asemenea crearea Zonei de comerț liber, acestea sunt obiectivele esențiale pentru următorii ani. De asemenea, prin declarația de ieri semnată de conducătorii delegațiilor Uniunii Europene și ai Republicii Moldova, s-a transmis un semnal de încurajare politicienilor de la Chișinău care guvernează țara, și anume: implementați reformele dar în același timp asigurați stabilitatea politică în țară și consolidați capacitățile administrative pentru a implementa calitativ reformele asumate.

Europa Liberă: *Viitorul acord de asociere va fi unul ambițios, așa l-a caracterizat un reprezentant al președinției suedeze a UE. Vor exista o agendă și măsurători exacte a ceea ce va trebui să realizeze Republica Moldova ca să obțină libertățile promise?*

Victor Chirilă: Într-adevăr este ambițios pentru UE, pentru că iată că Uniunea arată un mai mare grad de deschidere față de Republica Moldova și față de statele din Europa de Est, inclusiv Ucraina. Acest acord de asociere într-adevăr va fi similar cu acordurile de asociere semnate anterior de Uniunea Europeană cu statele din Balcanii de Vest, state care se află pe o cu totul altă traiectorie decât suntem noi actualmente, pe traiectoria integrării graduale în cadrul Uniunii Europene.

În ce ne privește din perspectiva Chișinăului, el este ambițios, dar nu întrunește toate așteptările noastre, și mă refer la faptul că acest acord nu va conține o perspectivă clară de integrare europeană pentru noi. Acest lucru urmează să fie cucerit de noi în urma unor reforme care se regăsesc în actualul plan de Acțiuni semnat cu Uniunea Europeană în 2005, dar care vor fi stipulate și în acordul de asociere pe care Republica Moldova urmează să-l negocieze în ianuarie anul viitor. Sigur vor fi niște măsurători și acestea se regăsesc și în declarația de ieri. Sunt câteva capitole foarte importante enunțate acolo: respectarea drepturilor omului, principiilor democratice, respectarea recomandărilor pe care OSCE, Consiliul Europei și alte instituții le-au făcut cu referire la problemele detectate în cadrul campaniilor electorale precedente.

Europa Liberă: *Am putea adăuga și memorandumul de asistență, care se referă la un grup de experți europeni ce va lucra la Chișinău?*

Victor Chirilă: Acesta este un instrument care ne va ajuta să implementăm reformele în diferite sectoare. Nu este în opinia mea o măsurătoare, este o asistență pe care Uniunea Europeană ne-o acordă, o echipă de experți europeni care vor fi incluși în diferite ministere ale Republicii Moldova cu un singur scop: să ne consolideze capacitățile administrative, să consolideze instituțiile noastre, să eficientizeze practicile noastre de luare a deciziilor și de implementare a reformelor. Este o premieră pentru Republica Moldova, bine, am mai avut și înainte astfel de experți, dar randamentul lor a lăsat de dorit, poate și din cauza autorităților noastre, dar și din cauza cadrului juridic anterior care guverna relația noastră cu Uniunea Europeană.

Europa Liberă: *Dle Chirilă, România a fost invitată să înceapă negocierile de intrare în UE în decembrie 1999, cu 10 ani în urmă, și a devenit membră a UE în 2007. Serbia iată că va depune chiar astăzi cererea de intrare în Uniune, după 10 ani de la încheierea războaielor din Balcani. Cum credeți, care ar putea să fie parcursul european al Republicii Moldova, ținând cont puțin și de experiența regiunii?*

Victor Chirilă: Dacă urmărim parcursul Ucrainei, vedem că această țară vecină a demarat negocierile asupra acordului de asociere în martie 2007 și în continuare se află încă în proces de negociere. Mai există o mare parte a acordului de negociat și mă refer aici la capitolele ce țin de crearea Zonei de Comerț Liber aprofundat și comprehensiv. Probabil dacă situația politică în Kiev se va stabili după alegerile prezidențiale ne putem aștepta ca acest acord să fie semnat până la sfârșitul anului 2010.

Cred că ar fi cazul să fim realiști, răbdători și să ne asumăm o perioadă de doi ani de negociere și de ratificare a acestui acord. Cred că în următorii doi ani autoritățile noastre vor avea de lucru atât în planul negocierilor acestui acord, dar și în planul implementării reformelor, pentru că, dacă se dorește o negociere eficientă, calitativă a acestui acord trebuie să se facă progrese. Deschiderea UE va depinde foarte mult de calitatea reformelor pe care urmează actuala guvernare să le implementeze în următorii ani.

2. Interviu cu Iurie Leancă: Consiliul de Parteneriat și Cooperare între Republica Moldova și Uniunea Europeană. Radio Europa Liberă. 17.12.2009.

Europa Liberă: *Împreună cu premierul Vlad Filat veți merge luni la Bruxelles în speranța că veți semna o declarație comună privind perspectiva europeană a țării. Aceasta va avea loc în cadrul sedinței Consiliului de Parteneriat și Cooperare între Republica Moldova și Uniunea Europeană. E un document despre care se vorbește în premiera.*

Iurie Leancă: Pentru prima dată în relația dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană va fi adoptată o declarație comună RM-UE. Atât președinția UE cât și Comisia Europeană au decis asupra oportunității elaborării unui astfel de document comun. Document care pe de o parte ar reflecta starea actuală în relațiile dintre noi. Pe de altă parte ar stipula care sunt prioritățile – denota faptul că la Bruxelles și în capitalele țărilor membre ale UE există o atitudine mult mai benefică, mult mai favorabilă Republicii Moldova. Această atitudine, această deschidere pe plan politic, pe plan economic, financiar, comercial, este o reacție firească, pozitivă la politica promovată de noul guvern de la Chișinău. Documentele acestea sunt constatări care deschid anumite perspective, nu doar pentru Moldova în ansamblu ci și pentru cetățenii Republicii Moldova. Pe de altă parte se vor trasa obiectivele. Bineînțeles, pe de o parte sunt și responsabilități, dar pe de altă, vor fi și libertăți. Vom reuși să avansăm pe aceste libertăți fundamentate de care beneficiază deja cetățenii europeni, cum ar fi libera circulație. Într-o anumită perspectivă, nu zic de o zi, un an sau 1 an și jumătate. Libera circulație a marfurilor, libera circulație a capitalului.

Europa Liberă: *E un document premergător acordului privind asocierea Republicii Moldova la UE pe care Chișinăul îl va negocia cu Bruxelles-ul la începutul anului 2010?*

Iurie Leancă: Aceste priorități, stipulate în declarație, se vor găsi reflectate deja în acordul de asociere pe care vom începe să-l negociem pe 12 ianuarie aici la Chișinău.

Europa Liberă: *Ce subiecte ar fi prioritare la moment în dialogul moldo-comunitar?*

Iurie Leancă: De exemplu, pe subiectul transnistrean vom discuta cu demnitarii europeni cum am putea realiza aceasta implicare și mai profundă și mai puternică a Uniunii Europene. Or, UE dispune de multiple parghii politice, comerciale și financiare. Aplicarea lor ar putea să ne ajute să dezamorsăm anumite stări de lucruri și eventual să conturăm o mișcare înaintă, una poate nu spectaculoasă pentru început. Dar să facem mici pași, dar care vor fi resimțiți în mod special de cetățenii noștri. Dacă e să vorbim de liberă circulație, știu că aici există probleme, sau dacă e să vorbim de problema funcționării școlilor moldovenesti cu predare în limba română în Transnistria. Dacă vom reuși să avansăm în aceste subiecte cu sprijinul UE, cred că e un obiectiv fezabil, realist, care ne duce înaintă spre identificarea acestor soluții.

Europa Liberă: *Am reținut ieri un discurs al lui Hillary Clinton, secretarul de stat american, rostit în fața studenților din SUA, despre Republica Moldova, accentuând susținerea pe care poate s-o ofere Washingtonul pentru consolidarea democrației. Aceste semnale de peste ocean denotă sprijinul Casei Albe pentru noua guvernare de la Chișinău?*

Iurie Leancă: Obiectivul revigorării relațiilor cu cea mai importantă țară din lume, cu SUA, s-a aflat pe agenda activității noii guvernări chiar din prima zi. Din păcate, în ultimii opt ani și-au cam pierdut din vitalitate aceste relații. Numai după ce am venit la putere și am demarat anumite politici și reforme, a fost posibilă și finalizarea acestui acord în cadrul proiectului „Provocarile Mileniului” – care va fi semnat cu prilejul vizitei primului ministru Vlad Filat la Washington în ianuarie 2010. Ne bucurăm să constatăm această atitudine de deschidere și de sprijin din partea guvernului administrației Obama. Sunt convins că vom reuși să abordăm tot spectrul de relații pe care le avem cu guvernul american și să vedem cum putem beneficia de acest sprijin mai concret, pe diverse segmente.

3. Interviu cu Ion Preașcă: Moldova membră a Comunității Energetice Europene. Radio Europa Liberă. 21.12.2009.

O modalitate de a obține surse financiare pentru diversificarea aprovizionării energetice - explică expertul Ion Preașcă de la publicația ECONOMIST.

Republica Moldova a devenit, în toată iernii, membră cu drepturi depline a Comunității Energetice Europene. Câtă securitate îi oferă acest statut Moldovei, țară quasi-dependentă de resursele rusești, vom încerca să aflăm de la invitatul nostru, expertul Ion Preașcă de la publicația ECONOMIST.

Europa Liberă: *Înainte să începem discuția, spuneți-ne în câteva cuvinte ce reprezintă de fapt Comunitatea Energetică Europeană? Și de ce și-a dorit atât de mult Moldova să adere la această organizație?*

Ion Preașcă: Comunitatea Energetică Europeană este o uniune de state care cuprinde toate țările UE, statele din Balcani care vor să adere la UE, Turcia, Ucraina, Moldova și Norvegia. Procesul de creare a acestei Comunități a început în anul 2002 prin semnarea Procesului de la Atena. Moldova din start a fost una din semnatarele acestui proces, care prevede crearea unui spațiu comun de reglementare a schimbului de resurse energetice, stimularea investițiilor în sectorul energetic, etc. Toate aceste scopuri le urmărește și Moldova. Comunitatea a fost creată, mai ales de UE, pentru a susține statele din imediată vecinătate în integrarea lor în segmentul energetic. Moldova în 2002 a devenit observator al Procesului de la Atena, în 2005, când a fost creată Comunitatea Energetică, Moldovei i-a fost confirmat statutul de observator, iar vineri am fost acceptați ca membri cu drepturi depline. Pentru o perioadă de un an, noi trebuie să îndeplinim o serie de cerințe, cele mai importante fiind adoptarea în lectură finală

a Legii cu privire la energia electrică și a Legii cu privire la gazele naturale, după care urmează alte 13 acte normative în domeniu.

Europa Liberă: *Moldova este dependentă sută la sută de livrările de gaze naturale din Rusia și quasi-dependentă de livrările de energie electrică rusească. Faptul că Moldova este membră a comunității energetice, ar putea să o ajute să-și reducă această dependență?*

Ion Preașcă: Greu de spus, în primul rând sarcinile puse de această Comunitate prevăd sporirea siguranței aprovizionării cu resurse energetice, ceea ce fără alte căi de alternativă nu se poate realiza. În mod cert, Moldova va fi nevoită de a avea surse alternative de aprovizionare cu resurse energetice, dar deocamdată nu ne prea reușește acest lucru. Aderarea la Comunitate i-ar oferi Moldovei șansa să beneficieze de surse financiare, de investiții pentru crearea acestor căi de aprovizionare alternativă. De exemplu, pe segmentul energiei electrice am putea beneficia de granturi și împrumuturi pentru construcțiile de linii de tensiune înaltă în interconexiunea cu România, pe segmentul gazelor naturale am putea beneficia de granturi și împrumuturi pentru conectarea la sistemul de gaze al României.

Europa Liberă: *Se zice că orice investiții înseamnă de fapt și o majorare a tarifelor, pentru că investitorii vor să-și recupereze banii investiți?*

Ion Preașcă: Cu siguranță este așa, pe de altă parte, dacă nu facem investiții, ne putem trezi cu rețelele, conductele avariate, ceea ce este și mai rău. În condițiile de avarie investițiile sunt și mai mari, de aceea este un preț plătit pentru a avea o siguranță și mai bună de resurse energetice. De exemplu, în declarația de acceptare a Moldovei și Ucrainei se menționează că reprezentanții UE sunt îngrijorați de siguranța aprovizionarea cu gaze naturale a UE prin Ucraina, și asta este de fapt și interesul lor pentru ca Moldova și Ucraina să aibă un sistem mai sigur de asigurare cu gaze naturale și energie electrică.

Europa Liberă: *Deci, ce avantaje ne oferă participarea la comunitatea energetică, dacă tarifele nu se vor ieftini, iar dependența de resursele rusești nu poate fi redusă?*

Ion Preașcă: În primul rând vom avea norme și reglementări la standarde europene, de exemplu și în domeniul protecției consumatorului normele acestea sunt foarte dure. Furnizorii nu vor mai putea deconecta atât de frecvent livrarea de energie electrică. Am mai spus că am putea beneficia de credite pentru investiții în domeniul energetic, ceea ce ne va oferi mai multă siguranță. Partea negativă este că, evident, pentru aceasta va trebui să plătim un preț, pe care, de altfel, indiferent dacă aderăm sau nu, va trebui să-l plătim.

Europa Liberă: *În ultimii ani, Europa are de suferit pe de urma așa-zisului război energetic dintre Rusia și Ucraina. Moldova, la fel. Peste o lună, în Ucraina sunt alegeri prezidențiale. Se poate repeta situația de anii trecuți, iarna aceasta?*

Ion Preașcă: Bănuiesc că până în data alegerilor nu vom avea parte de asemenea surprize, ținând cont de faptul că unul dintre candidații la președinția Ucrainei este susținut de premierul Vladimir Putin, cu care s-a semnat un acord în domeniul gazelor. Însă nimic nu este exclus, mai ales că de la 1 ianuarie prețul gazelor pentru Ucraina crește semnificativ, la fel și pentru Moldova.

4. Eugen Revenco: Denunțarea unilaterală a tratatului de frontieră constituie o pretenție teritorială. AllMoldova. 28.12.2009.

Modul în care a fost delimitată frontiera moldo-ucraineană în regiunea satului Palanca este contradictoriu discutată în prezent la Chișinău. Despre istoria acestei probleme, dar și despre posibile soluții pentru situația creată am discutat cu Eugen Revenco, director de programe la Asociația pentru Politică Externă (APE).

Care este de fapt istoria problemei?

Eugen Revenco: La momentul declarării independenței, Moldova era un teritoriu cuprins între o frontieră internațională moștenită de la fosta URSS cu România și un hotăr administrativ cu Ucraina. Transformarea hotărului administrativ în frontieră de stat cuprinde 2 etape:

- delimitarea liniei de frontieră care conduce la încheierea unui Tratat;
- și demarcarea frontierei de stat pe teren.

În cazul disocierii unui stat, entitățile nou apărute decid prin comun acord care este punctul de pornire pentru delimitarea frontierei de stat. În cazul Moldovei și Ucrainei s-a convenit să fie luate ca bază teritoriile stăpânite de republicile unionale la momentul dizolvării URSS. Aceste înțelegeri au fost confirmate prin documente multilaterale în cadrul CSI și bilaterale moldo-ucrainene, inclusiv prin Tratatul politic de bază.

Procesul de transformare a hotărului administrativ în frontieră de stat moldo-ucraineană și organizarea acesteia nu s-a încheiat. Din aceste considerente, folosirea calificativului de "cedare" sau "schimb" de teritoriu nu este justificat.

Negocierile de delimitare a frontierei de stat moldo-ucrainene au decurs între 1995-1998. Referitor la Palanca au existat mai multe formule. De altfel, până în anul 1995 acest sector de autostradă s-a aflat în gestiunea și la balanța autorităților ucrainene. Transmiterea în proprietatea Ucrainei a sectorului de autostradă Odesa-Reni care trece prin teritoriul Moldovei, în apropierea localității Palanca a fost convenită de Prim-minștrii I.Ciubuc și V.Pustovoitenko, într-un Protocol semnat la 4 august 1998. Partea a doua a acestei înțelegeri despre Palanca prevede eliminarea oricărui control de frontieră pe acest sector de autostradă, precum și crearea unui post de control comun moldo-ucrainean la intersecția acestei autostrăzi cu drumul care vine din localitatea Palanca. Adică, acolo unde astăzi este amplasat punctul de control moldovenesc. În baza acestei înțelegeri politice experții au negociat conținutul Protocolului adițional la Tratatul de frontieră, semnat de Președintele Petru Lucinschi la 18 august 1999. Parlamentul a ratificat acest tratat precum și protocolul său adițional la 12 iulie 2001. Iar Președintele Vladimir Voronin a promulgat Legea respectivă și a semnat Instrumentul de ratificare care a confirmat intrarea în vigoare a tratatului, inclusiv protocolul adițional.

AllMoldova: Este vorba doar despre o porțiune de drum sau și de câteva terenuri?

Eugen Revenco: Acest segment de autostradă se află în apropierea localității Palanca și constituie o parte a autostrăzii care leagă orașele ucrainene Odesa și Reni. Adică, unește două regiuni ale Ucrainei, deși trece pe teritoriul Moldovei. Pe de o parte a drumului se află satul Palanca, iar pe partea cealaltă se află un canal și pământurile satului. Prin tratatul de frontieră și protocolul adițional, Moldova transmite în proprietate Ucrainei sectorul de autostradă Odesa-Reni în regiunea localității Palanca a Moldovei, precum și sectorul de teren pe care trece acesta. Nu este vorba de terenurile care se află de cealaltă parte a drumului, nu este vorba despre terenurile arabile, este vorba doar despre sectorul de pământ sau teren pe care este amplasat propriu-zis drumul, cu lungimea, lățimea și grosimea corespunzătoare.

AllMoldova: Cât de real este ca acest Tratat să fie anulat și care ar putea fi consecințele?

Eugen Revenco: Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor spune foarte clar în articolul 26 "pacta sunt servanda", adică "orice tratat în vigoare leagă părțile și trebuie să fie executat de ele cu buna credință." Anume cu bună credință! Aceeași Convenție interzice denunțarea tratatelor care stabilesc o frontieră. Stabilitatea frontierelor este un principiu de drept internațional, este ca o axiomă în relațiile internaționale.

Denunțarea unilaterală a tratatului de frontieră constituie o pretenție teritorială. Nu vreau să cred că există forțe politice revanșarde care urmăresc acest lucru.

AllMoldova: Ce se va întâmpla în continuare? Oamenii care au pământuri în apropiere vor trebui să prezinte pașaportul pentru a ajunge la ele?

Eugen Revenco: În anul 1998, prim-miniștrii Ciubuc și Postovoitenko au semnat o înțelegere pentru finalizarea delimitărilor prin care au convenit ca pe acest segment de autostradă nu se va efectua control de frontieră. Locuitorii satului Palanca urmau să beneficieze de un regim special pentru trecerea peste drum la proprietățile care le aparțin. De asemenea, în conformitate cu Acordul privind regimul de exploatare al acestui segment de drum, trebuie să fie amenajate locuri speciale pentru traversarea de către pietoni. Urmează ca autoritățile să demareze discuții despre optimizarea regimului de frontieră în această regiune. De menționat ca acesta nu este unicul loc în lume unde un drum traversează teritoriul altui stat. Amintesc că aeroportul din Geneva este construit cu împrumut de teritoriu francez, la fel ca și Aeroportul Bale-Mulhouse.

Probabil, regimul de exploatare a segmentului de autostradă nu este cel mai reușit ca soluție juridică. Pot fi căutate soluții pe modelul celor găsite de țările europene pentru a crea un regim de frontieră mai relaxat pentru locuitorii din Palanca, prin adaptarea și modernizarea acordurilor existente sau încheierea de altele noi. Această sfidare poate fi transformată cu ajutorul EUBAM într-un model de cooperare, unde Moldova și Ucraina pot demonstra că sunt țări cu vocație europeană.

AllMoldova: Acest tratat a fost contestat la Curtea Constituțională ca fiind unul care înalca dreptul oamenilor la libera circulație. Cum ar trebui să reacționeze Guvernul la cerințele formulate de avocatul poporului pentru drepturile copilului?

Eugen Revenco: Eu aș remarca în primul rând că cerințele formulate de Avocatul poporului pentru drepturile copilului nu au legătură cu mandatul său. Apoi, as scoate în evidență componenta politică. Stimata doamnă a fost însoțită la conferința de presă de 2 secundanți "magnifici", care reprezentau o formațiune politică. Dânsa reprezenta instituția Avocatului parlamentar sau un partid politic?

Referitor la fondul sesizării, trebuie să menționăm ca Curtea Constituțională și-a declinat competența de examinare a constituționalității acestui tratat în 2002.

Aceste discursuri patriotice despre trădători și martiri nu aduc soluții. În loc să se caute vinovați, ar fi cazul să se formuleze recomandări pentru echilibrarea regimului de frontieră. Aceste discuții trebuie purtate în așa fel încât să nu ne scape din atenție cei peste 450 km de frontieră moldo-ucraineană de pe segmentul transnistrean, care încă nu sunt demarcați.

5. Interviu cu Eugen Revenco: Conflictul transnistrean începe să creeze probleme directe Ucrainei. Radio Europa Liberă. 14.12.2009.

Eugen Revenco: Pentru Kiev devine extrem de importantă soluționarea conflictului transnistrean pentru ca interesele sale naționale să nu fie lezate"

Bună ziua, dragi ascultători. La microfon, Radu Benea, prezentatorul emisiunii Dialoguri. 15 minute cu Radio Europa Liberă. Începem, însă, ca de obicei, cu principalele știri ale săptămânii trecute, prezentate de colega mea, Valentina Ursu.

Secretarul de Stat american, Hillary Clinton a salutat intenția autorităților de la Kiev și Chișinău de a finaliza cât mai grabnic demarcarea frontierei moldo-ucrainene. Secretarul de stat american a spus că sprijină și eforturile Ucrainei îndreptate spre reglementarea conflictului transnistrean. Hillary Clinton a făcut aceste declarații la o întrevedere cu ministrul ucrainean de externe Petro Poroșenko, aflat pe 9 decembrie într-o vizită oficială la Washington.

Secretarul de stat american Hillary Clinton a îndemnat Ucraina să continue reformele ca să poată atrage investiții străine, mai ales în domeniul energiei, promițând că Statele Unite vor ajuta Kievul să-și dezvolte sectorul energetic. Ucraina depinde aproape total de sursele de energie rusești, fiind în același timp principala țară de tranzit pentru exporturile de gaz rusești spre Europa centrală și de sud-est.

Președintele interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, i-a spus unui înalt oficial american că Republica Moldova dorește să semneze un acord de parteneriat strategic cu Statele Unite. La o întrevedere avută vineri cu Celeste Wallander, asistentă adjunctă a Secretarului american al apărării, Mihai Ghimpu a spus că acest acord ar trebui să întărească dialogul politic bilateral, colaborarea comercial-economică și în domeniul securității.

Uniunea Europeană a anunțat că este dispusă să încheie acorduri de asociere cu șase foste republici sovietice. Republica Moldova va începe negocierile în ianuarie. Anunțul a fost făcut de comisarul pentru relații externe Benita Ferrero-Waldner, pe 8 decembrie, la o întâlnire cu miniștrii de externe din Uniunea Europeană și din țările așa-numitului „Parteneriat estic”. Tot Ferrero-Waldner a spus însă că acordurile de asociere nu vor menționa eventuala aderare a vreunei țări la Uniunea Europeană. Ea a adăugat că pentru țările din Parteneriat, porțile UE nu sunt „nici închise, nici deschise”.

Președintele Statelor Unite Barack Obama a primit joi la Oslo Premiul Nobel pentru Pace. În discursul de acceptare, Obama a spus printre altele că sunt alții care meritau mai mult distincția și că uneori războiul este necesar. Barack Obama a spus că are o viziune realistă asupra lumii și nu poate sta cu mâinile în sân când poporul său este amenințat. Discursul președintelui american a fost lăudat la Washington și de politicieni din propriul său partid democrat, dar și de republicani.

Parlamentul Republicii Moldova a eșuat în a doua încercare de alegere a șefului statului. Singurul candidat a fost și de această dată liderul democrat Marian Lupu. Votul a fost boicotat de opoziția comunistă. Parlamentul urmează să fie dizolvat, însă, conform legislației, nu mai devreme de luna iulie 2010. Până la alegerea unui nou șef al statului, interimatul funcției îl va deține președintele parlamentului Mihai Ghimpu.

Curtea Constituțională din România a decis să se re-examineze buletinele declarate nule după turul doi al alegerilor prezidențiale. Decizia a fost luată în urma unei contestații din partea candidatului social-democrat Mircea Geoană care a pierdut în fața președintelui Traian Băsescu la o diferență de aproximativ 70 de mii de voturi. Numărul buletinelor anulate se ridică la aproximativ 138 de mii. Curtea Constituțională va aștepta re-examinarea lor înainte să valideze rezultatele alegerilor.

În regiunea separatista georgiana Abhazia, potrivit rezultatelor electorale din așa numitele alegeri prezidențiale, actualul lider al regiunii Serghei Bagapsh a mai cistigat un mandat. Votul este considerat ilegal de Georgia și de majoritatea țărilor lumii care nu recunosc independenta regiunii. Numai Rusia, Nicaragua și Venezuela au recunoscut independenta Abhaziei și a Osetiei de sud după războiul ruso-georgian din vara anului trecut. Serghei Bagapsh a obținut 59,4 procente și nu mai este nevoie de un al doilea tur de scrutin. Opoziția acuză fraude grave.

Într-o declarație făcută presei, președintele rus Medvedev a spus că nu vede nici un obstacol în acest moment pentru ca legăturile aeriene între Moscova și Tbilisi să fie reluate. Ele au fost întrerupte anul trecut, ca urmare a războiului ruso-georgian din luna august. Președintele rus nu a explicat însă cum s-ar putea face acest lucru, atâta timp cât cele două țări nu au relații diplomatice.

Invitatul ediției de astăzi este expertul Eugen Revenco de la Asociația pentru Politică Externă, iar tema discuției este demarcarea hotarului moldo-ucrainean. Dle Revenco, să amintim ascultătorilor noștri că săptămâna trecută, Kievul și Chișinăul anunțau, la cel mai înalt nivel, că procesul demarcării frontierei va intra, în sfârșit, într-o fază finală, după ani de așteptări. Să amintim și faptul că demarcarea hotarului este practic finalizată, cu excepția unor puncte, pe segmentele de nord și sud, și a segmentului transnistrean cu o lungime de aproximativ 450 de km. Republica Moldova și Ucraina au decis, deci, să reia consultările la nivel tehnic, iar Chișinăul a propus ca în acest proces să fie incluși și experți sau reprezentanți ai Transnistriei. Tiraspolul a avut o reacție promptă și binevoitoare, salutând intenția finalizării cât mai grabnice a demarcării graniței și precizând că dorește de multă vreme să participe cu experți. Însă, zilele trecute, în preajma reluării acestor consultări, Tiraspolul a supus unei critici vehemente înțelegerile moldo-ucrainene. Administrația transnistreană a anunțat că statutul experților săi nu a fost negociat și că va participa la consultări numai ca parte egală. **Așadar, dle Revenco, prin ce se poate explica această schimbare de poziție a părții transnistrene?**

Eugen Revenco: „Aș vrea să amintesc că în anii 90, transnistrenii și reprezentanți ai administrației din Tiraspol au participat în lucrările de delimitare a frontierei moldo-ucrainene. Ei au participat, de altfel, în anii 90 și în

componenta delegațiilor Republicii Moldova la diferite niveluri, inclusiv însoțind președintele Lucinschi și în cadrul unor delegații la CSI. Deci, nu este nici un fel de noutate participarea experților transnistreni în cadrul unor delegații din Republica Moldova, inclusiv, subliniez, în dosarele ce țin de frontieră. Transnistrenii au participat în egală măsură și în discuțiile privind constituirea punctelor mixte de control a frontierei, iarăși, în componenta delegației Republicii Moldova. Dar de la un moment anume, după ce a intrat în vigoare tratatul de frontieră cu Ucraina, ei au renunțat să mai participe la lucrări”.

Europa Liberă: Dar prin ce se poate explica acum această reticență a Tiraspolului, după ce mai întâi salutase ideea finalizării rapide a demarcării frontierei moldo-ucrainene?

Eugen Revenco: „Acum, această reticență, este într-un fel explicabilă. Este un mesaj ce poate fi citit în diferite moduri. Unul din ele este că acest mesaj este adresat autorităților din Kiev, care n-ar trebui să fie indiferente față de acest proces, pentru că demarcarea frontierei este un proces bilateral, între două țări, iar Transnistria nu este o țară și poate participa la nivel tehnic doar în componenta delegației Republicii Moldova. Și aici Tiraspolul se pare că provoacă o reacție din partea Kievului. În al doilea rând, această declarație nu face bine nici pentru administrația transnistreană propriu-zis. Or ei în acest moment solicită anularea interdicțiilor de călătorie în spațiul Schengen și acest refuz, și crearea de obstacole, în continuare, în demarcarea frontierei moldo-ucrainene nu contribuie la diminuarea tensiunilor și creșterea încrederii între cele două părți, mă refer la Chișinău și Tiraspol”.

Europa Liberă: Dar, demarcarea frontierei nu ar fi în interesul tuturor părților?

Eugen Revenco: „Cu siguranță demarcarea frontierei este în interesul Republicii Moldova și este în interesul Ucrainei. Finalizarea procesului de demarcare pentru Ucraina ar scoate orice obstacole și ar canaliza toată atenția asupra frontierei sale cu Federația Rusă. În primul rând. Și probabil că finalizarea acestei demarcări nu este dorită de Federația Rusă, al cărei cetățean este și Igor Smirnov. Iată acum suntem în situația în care conflictul transnistrean a început să creeze probleme directe și Ucrainei. Deci, pentru Ucraina, în acest moment, devine extrem de importantă soluționarea conflictului transnistrean, în așa fel ca interesele sale naționale să nu fie lezate. Or, demarcarea frontierei este un interes național inclusiv al Ucrainei. În așa fel, din păcate, nesoluționarea conflictului transnistrean riscă să facă ostatică și Ucraina, nu numai Republica Moldova”.

Europa Liberă: Se zice că rezolvarea problemelor de frontieră cu vecinii e o condiție importantă și pentru țări care vor să avanseze spre aderarea la NATO sau UE?

Eugen Revenco: „Aceasta este o regulă normală pentru o bună vecinătate și nu ține numai de NATO și de UE. Este o regulă de bună vecinătate. Eu doar aș vrea să reamintesc că Cehia și Slovacia au aderat la UE cu frontierele încă nedemarcate, chiar dacă erau ambele membre ale NATO. Și abia acum un an au reușit să finalizeze demarcarea pe teren a întregii frontiere. Vreau să amintesc și existența unor chestiuni nesoluționate între Slovenia și Croația, bunăoară. Deci, nu este acesta un obstacol vital. Și chiar prin crearea unor probleme la frontieră, așa cum s-a comportat Republica Moldova în relațiile cu România, tot n-ar fi împiedicat România să avanseze în dosarul său de aderare la UE și la NATO. Deci, dacă vorbim despre frontiere, frontiera este un interes național și ține de regulile de bază ale bunei vecinătăți, și nu sunt condiții vitale pentru aderare la NATO sau la UE”.

Europa Liberă: Care ar fi interesul Republicii Moldova în demarcarea cât mai grabnică a graniței cu Ucraina, în special pe segmentul transnistrean?

Eugen Revenco: „Interesul Republicii Moldova este evident de a avea în primul rând relații de bună vecinătate cu Ucraina. Și, mai mult ca atât, eliminarea barierelor în crearea unui parteneriat strategic și pentru dezvoltarea durabilă a relațiilor cu UE. În acest sens, consolidarea frontierei din Est este una din prioritățile politicii externe și este un proces firesc de implementare a tratatului de frontieră, care trebuie să se finalizeze cu încheierea unui acord privind regimul de frontieră. Apoi, nedemarcarea frontierei poate constitui o sursă suplimentară de chestiuni care să sustragă atenția de la proiecte bilaterale prioritare cu Ucraina și în contextul aderării la UE, să sustragă resurse de la rezolvarea problemelor reale. Apoi, pentru controlul proceselor de migrație sau de asigurare a securității economice și vamale a Republicii Moldova este nevoie de a relua controlul asupra frontierei de Est, de aceea consolidarea și demarcarea frontierei este unul din pașii obligatorii, importanți pe acest segment. Acest lucru demonstrează în primul rând că Republica Moldova nu este indiferentă de situația care este acolo, nu ignoră acest teritoriu, tratează cu bună credință această parte a teritoriului său, nu renunță la ea și în acest fel își reconfirmă suveranitatea asupra întregii teritorii. Și este important, de asemenea, în contextul negocierilor pentru liberalizarea regimului de vize în UE că această atitudine pozitivă să fie păstrată și să existe o anumită dinamică, voință, pentru soluționarea acestor probleme”.

Europa Liberă: Autoritățile de la Chișinău și Kiev s-au arătat optimiste că întreg procesul de demarcare a frontierei ar putea să fie finalizat în numai câteva luni. Dacă Tiraspolul va refuza totuși să-și delege reprezentanți, cum credeți, cele două părți ar trebui să continue demarcarea în lipsa experților transnistreni?

Eugen Revenco: „Reprezentanții administrației de la Tiraspol sunt necesari pentru a preciza locul în care trece frontiera moldo-ucraineană. Este vorba acum de precizarea exactă pe unde anume trece linia în teren. Și pentru a evita erorile este nevoie de acești experți tehnici, ingineri cadastrali în mod special, sau alți ingineri, geodeziști, care să vină să participe în aceste lucrări. Din punct de vedere tehnic, participarea lor este necesară. E posibil și fără participarea acestora, în principiu, dar costurile vor fi cu mult mărite și lucrările ar putea fi efectuate, în special, dinspre teritoriul ucrainean și ar risca să provoace tensiuni între administrația de la Tiraspol și unitățile grănicerești din Ucraina”.

Europa Liberă: Opinia expertului Eugen Revenco de la Asociația pentru Politică Externă din Chișinău, fost negociator din partea ministerului moldovean de externe în comisia interguvernamentală mixtă pentru demarcarea hotarului moldo-ucrainean.

Alegătorii din Abhazia au fost chemați la urne sâmbăta trecută să aleagă președintele republicii separatiste georgiene. Sunt primele alegeri de la recunoașterea independenței Abhaziei de către Rusia în urma războiului ruso-georgian din august 2008. Dar concluzia mai multor analiști citați de corespondentul Europei Libere Brian Whitmore este că, indiferent cine va învinge în Abhazia, ea va fi condusă de la Moscova. Un rezumat, de la Valentina Ursu:

Este și părerea analistului Lawrence Sheets, șeful oficiului de la Tbilisi al International Crisis Group, care crede că sub acest aspect alegerile de pe 12 decembrie nu vor schimba nimic în Abhazia.

Președintele abhaz actual, Serghei Bagapș a fost favoritul campaniei. Principalul său rival a rămas Raul Khajimba, cel care a pierdut în fața lui Bagapș alegerile prezidențiale din 2004, dar care a devenit ulterior vicepreședinte în urma unui acord de împărțire a puterii mediat de Rusia. Pe locul trei, în topul preferințelor, s-a aflat omul de afaceri Beslan Butba, președintele Partidului pentru Dezvoltare Economică.

Ultimul și-a construit campania pe promisiuni economice, Kajimba - pe apărarea limbii și identității naționale abhaze, iar Bagapș promite să apere interesele tuturor locuitorilor Abhaziei, indiferent de etnie.

În ciuda rivalităților, toți trei doresc să întărească independența republicii separatiste și nici unul nu contestă influența Rusiei.

Tot ceea ce facem și ce vom face va fi împreună cu Rusia și prin Rusia, a declarat omul de afaceri Beslan Butba. Pentru moment, a spus el, este destul că am fost recunoscuți de Rusia pentru a crește și a ne dezvolta. Nimic nu ne stă în cale.

Rusia domină aproape în întregime viața Abhaziei. După războiul ruso-georgian din august 2008, liderul separatist actual, Serghei Bagapș a încredințat Rusiei controlul granițelor Abhaziei, aeroportului și căilor ferate. Rusia are în Abhazia cel puțin 3 800 de militari și construiește o mare bază navală în portul Ochamchire. Majoritatea abhazilor dețin și pașapoarte rusești, rubla rusească este moneda oficială a republicii separatiste, limba rusă este principala limbă de comunicare, Rusia este singurul investitor serios în Abhazia.

Raul Khajimba, fost oficial KGB cu relații personale strânse cu premierul rus Vladimir Putin, a fost în 2004 candidatul favorit al Kremlinului. Dar când Putin a vizitat Abhazia în august anul acesta, el s-a întâlnit cu toți candidații. După părerea lui Khajimba, Rusia înțelege că într-un stat nou ca Abhazia trebuie să discute cu toți politicienii care doresc păstrarea acestui stat.

Dar unii analiști politici spun că Rusia nu dorește repetarea situației din 2004 când a mizat doar pe un singur candidat, care a pierdut, iar apoi a trebuit să-și îmbunătățească relația cu învingătorul, Serghei Bagapș. Este adevărat că a reușit.

Analistul de la Suhumi, Irakli Khintba a declarat serviciului Echo Kavkaza al Europei Libere că Partidul Abhazia Unită condus de Bagapș imită modelul partidului de guvernământ rus, Rusia Unită. El spune că partidul Abhazia Unită a fost construit după modelul rus al partidului puterii și este o încercare de a pune în practică formula unui partid care se contopește cu instituțiile statului.

Bagapș a câștigat alegerile în 2004 datorită sprijinului puternic din partea etnicilor georgieni din raionul abhaz Gali. Ca situația să nu se repete acum, Khajimba a reușit să obțină o interdicție de vot pentru locuitorii Abhaziei

foreign policy association

APE

asociația pentru politica externă

PANORAMA

Embassy of the
Czech Republic

to the Republic of
Moldova

care nu dețin pașapoarte abhaze. Astăzi, au pașapoarte abhaze numai un sfert din cei 45 de mii de etnici georgieni care au mai rămas în Abhazia, iar Bagapș și-a reorientat cu succes campania către comunitatea armeană, a doua ca mărime în Abhazia după etnicii abhazi.